

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

της ΚΑΤΟΧΗΣ και της ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ σ' ένα ΝΗΣΙ

Α' ΜΕΡΟΣ

- I -

Παραθαλάσσιο χωριό, ~~445~~ καφενεϊα στην άκρογυαλιά, βάρ-
κες τραβηγμένες έξω, δυό στά σιαριά, έδω φημισμένοι
ναυπηγοί, ξυλεία ντόπια, ~~στό κώλο άραγμένες φαρόβαρ-~~
~~κες.~~ Στο βάθος ένα βουνό μουντό κόβει ^{απ' το V} ~~τόν~~ ούρανό και
τή θάλασσα μονοκόμματα.

Μερικοί άντρες τραπεζωμένοι, ο καφετζής ~~καί~~ φέρνει
ούζο σέ καραφάνια, κόβει δυό πλοιάμια του χταποδιού
πού κρέμεται γιά λιάσιμο, τά πετᾶ σέ άναμένες κλιμα-
τόβεργες σέ φουβού ~~γιά κρέμα~~. Παλιό φωνόγραφο μέ χωνί
παίζει τήν πλάνα "Τά λερωμένα, τ' άπλυτα,." Οί άντρες
κουβεντιάζουνε:

- Ποῦ θά ρίξεις άπόφε τά παραγάδια;
- Θά ίδοῦμε τά σημάδια.. βασιλεύει όπου νά ναι ο ήλι-
ος..

"Ένα παιδί ο Μανώλης σ' ένα φαροκάϊνο άραγμένο δροσί-
ζει μέ σφουγγάρι τά σανίδια μέσα-έξω. Έσωτερικό
του καϊκιού, τέλεια τάξη σύνεργα φαρινης ~~παταέρινα~~ πα-
ραγάδια, καμάκι, άπόχη, κολοκύθες, φανάρι, ~~έξω άγκυρα,~~
~~σπινθηρί~~ Τό παιδί μέ κέφι ~~σφουγγαρίζει~~ ~~και~~ βλέπει γύ-
ρω-γύρω.

Παίρνει ένα βούκινο ~~κάτω απ' τήν πλώρη~~ τό βουτᾶ στή
θάλασσα, τό παίζει άκούει ο πατέρας:

- Σηρασιές.. Τράβα πέ τής μάνας σου νά χει τό ντουρβᾶ έ-
τοιμο, είμαστε γιά τό βουνό ~~πρίν τό χάραμα,~~ ^{απόψε} ~~θέν άκούς,~~
~~άπόμα έδω κίσα~~

Δέν παίρνει απάντηση, Τραβᾶ τὸ παλαμαρι, πησα ~~εἶναι~~
νει δρόμο.

Αὐτοὶ στό καφενεῖο:

- Πᾶς στά βώδια, εἶναι σειρά σου;

- Ναί, σειρά μου.

Ὁ ἥλιος βασιλεύει καταμεσίς ^{ἀφίνει πίσω} στό πέλαγος, ~~ὁ δὲ δούλωτο καὶ πᾶ~~
~~πράγματα ὅλα στή θέση σου,~~ τὸ καθετί μέ ~~τὴν κίβητα τῆς~~
~~τῆς σῆς τῆς~~ εἰρήνη.

⁻²⁻
Τὸ σπίτι στό χωριό, ~~ἐσωτερικὸ τέλει~~ ^{παράματα μέσα-ὄξω} πεντακάθαρο, ~~ἐκείμα~~
~~δὲν ἔρεξε,~~ λάμπα πετρελαίου κρεμασμένη, στό τζάνι λίγη φω-
τιά καὶ μπρίκι τοῦ καφέ. Ἡ μάνα πάει-έρχεται σοβαρὴ ~~σὲν~~
~~ἔρεια,~~ ἐτοιμάζει τὸ δισάνι, καρβέλι ζυμωτό, ἐλιές σέ κλει-
δοπίνακο, σῦκα ξερά, μύγδαλα, ~~πετσέτα,~~ ~~στή γω-~~
~~ντὰ δειμένο τ' ἀλάτι,~~ ~~ἐντύπωση: κινεμάτι καὶ περιποίηση.~~
~~- Εἶπνε τὸ γυιό σου, ξανακοιμήθημε... θά μᾶς γελάει ὁ ἥ-~~

λιος. ^{ἤντε}

- Ποῦ ~~πᾶς~~ δίχως καφεδάκι; Ἀκόμα χριστιανέ μ' ὁ ἥλιος ^{ἔν} θέλει
~~εὐὸ γῆρας πᾶσι πᾶσι~~ ^{ἢ ἢ μῆσε, να κομῆ} κριθάρη τῶν μουλαριῶν

- 3 -

^{στὰ}
~~ἐπιτάξι~~ δρομάκια τοῦ χωριοῦ ~~καλυτερίων~~ πέταλα καὶ
καμπανάκια τῶν δυό μουλαριῶν, σαλαγίσματα "ντέ βρέ..."
"ὄξω..." ἀκούγεται κουκουβάγια, ἕνας γκιώνης, ^{ἄρχο πορὴ μένος} ~~κίβητος~~ ~~λίγο φᾶ~~
~~γᾶν.~~ Περινοῦνε πρῶτα τοὺς ἐλαιῶνες πεζοῦλες-πεζοῦλες, φτά-
νουνε ^{ἔντε} τὰ πεῦνα ἔπειτα δάσος ~~πυκνὸ,~~ δέντρα κομένα καὶ δί-
χως κλωνάρια, ~~"τά βουβά"~~ λέει ὁ πατέρας, ξυπνοῦνε πουλιά,
κουδουνίζουνε ἀπὸ μακριὰ κοπάδια, γαυγίσματα.

- Κουράστηκες, στάθηκες;

- "Ἐτσι δά εἶναι κάθε μέρα; εἶπε ὁ γυιός σά μαγεμένος.

- 4 -

Παραπάνω τελειώνει τὸ δάσος, τέλεια γύμνια, γηρεμνά, ἴσα-ἴ

φαίνεται τό μονοπάτι, κατρακυλοῦνε πέτρες ὅπως περ-
νοῦνε τὰ ² ~~ζώα~~ ^{καλάρια}, τὰ ^{βασίτη} τραβοῦνε ἀπ' τό καπίστρι, ἀγνώστια
πού ~~τὰ~~ ^{τὰ} ~~ἔχει~~ ^{αἰκονή} πλαγιάσει ὁ ἀέρας καί φῶς πλάγιο, στήν
κόψη μιανῆς κορφῆς βώδια σάν πελεκημένα σέ πέτρα κι
ἕνας ταῦρος.

- Νά τα, ~~μέ τόν ἥλιο~~ ^{μέ} σιαρίσανε.. νά καί τὰ δυό γελά-
δια τοῦ μπάρμπα Σερέτη, ~~κα~~ τὰ δαμάλια τους.. μπρέ
μοιασίδι μέ τή μάνα τους.. κι ὁ Μελίσης, ἄϊντε μω-
ρέ ὁμορφε Μελίση, αἰδές καμάρι καί βίγλισμα.. φτυσ'
τονε..

Ὁ γυιός ἀναυδος, ἀνεξήγητη συγκίνηση.

- Μπρός στήν Περδικόβρυση θά τὰ μετρήσομε..

- ~~ἔα~~ ^{ἔα} ξεφεύγει κανένα;

- Κούφια ἡ ὥρα.. τή Λαμπρή χάθηκε τοῦ Χατζηστάμου ὁ
μονοκέρατος, ποιός ξέρει, παλέφανε μ' ἄλλον ντανά καί
ντροπιάστηκε, μυῖγα κακιά τότε κέντρωσε-μεγάλη ζη-
μιά.. ^{τὰ} τὰ

Τά βλέπετε; Πιάσανε ἀπό τώρα τό βάρος τους, πρίν
τοῦ Χριστοῦ, στήν ὥρα τους..

- Θά τὰ σφάξετε;

- "Ὁχι θά τ' ἀφίσομε.. ντάν καί κάτω μέ τό γκρᾶ.. δέ
πιάνουνται αὐτά.. ἕνα κρέας νόστιμο.. πρώτη τιμή.

~~εἰς~~

- Τό σχολεῖτο τοῦ χωριοῦ, μιά τάξη σειρές κεφάλια τῶν
ἀγοριῶν κουρεμένα ἢ ἀχτένιστα, κεφάλια κοριτσιῶν κα-
λοχτενισμένα, πλεμένα κοτσιδάκια, κάποιο διάβασμα ρυ-
θμικό, βαρεμάδα, ὁ Μανώλης μέ τό κεφάλι στό θρανίο
μισοκοιμᾶται, ὄνειρεύεται τὰ βώδια, ὁ γείτονας τοῦ
δίνει μιά σβερκιά, ὁ δάσκαλος πλησιάζει, πάνω στήν
ὥρα χτυποῦνε καμπάνες ἀσταμάτητα μιανῆς ἐκκλησίας ἔ-
πειτα κι ἀλληνῆς ἔπειτα ὅλες μαζί "τί τρέχει;".

"Δάσκαλε νά ἐξέλθω;" .. "Δάσκαλε στείλε μας νά ἴδοῦμε" ..
Μερικά παιδιά πηδοῦνε ἀπ' τὰ παράθυρα, τὰ κορίτσια μα-
ζευτήριανε κοντά στήν πόρτα τρομαγμένα, δυό ἀγόρια γυ-
ρίζουνε ^{λαχανιασμένα} "πόλεμος .." Τό πρόσωπο τοῦ Δα-
σκάλου ^{ἀσπρῶ} ~~ἀσπρῶ~~, βγαίνουνε ὅλοι ἔξω, ἡ τάξη ἀδειασε ..

- 6 -

- Στό μεγάλο καφενεῖο, οἱ ἄντρες διαβάζουνε τό τοιχο-
κολλημένο διάταγμα τῆς ἐπιστράτευσης, παραγγέλνουνε ἀ-
διάκοπα οὔζο, κρασί, παρουσιάζεται ὁ Δήμαρχος, θέλει
νά βγάλει λόγο, τόν κόβουνε, τόν κερνοῦνε, ~~σφυρίζει~~
τσουγγρίζουνε, ^{ἀγνῶν} ~~ἀγνῶν~~ καί πικρό κέφι, ἕνα ^{βασιλιά} ~~βασιλιά~~ τοῦ
^{φάνηκε} ~~φάνηκε~~ νά πάρει τούς στρατευμένους, ὁλόκληρο τό χωριό
~~στό πρόθυ~~ ^{κατεβαίνει} κατεβαίνει στή θάλασσα, ~~εὐθυμία καί ἀπεπι-~~
σία.

Στό μῶλο οἱ γυναῖκες ~~ἀμνη-ἀμνη~~ κλαῖνε ὄρθιες.

- Σηάστε κακορίζικες τούς γρουσουζεύετε ..
Κι οἱ ἄντρες ~~ὄρθιαι~~ ^{τραβᾶνε} ~~στῆ μαρῶνα~~ ^{για τὸ βασιλιά} ~~πεῦ~~ ~~τούς~~ μεταφέρει ~~στό~~
~~βασιλιά~~. Ὁ πατέρας τοῦ Μανώλη τραβᾶ ὄξω τό φαροκάϊκο
του, δυό γέροι τόν βοηθοῦνε πρόθυμα, τῆ στερεώνει ~~βτα-~~
~~στια~~ μέ πέτρες, σηκώνεται ἀγκαλιάζει τήν πλώρη καί
τή φιλά, φεύγει τρέχοντας, φιλά τή γυναῖκα του καί τά
δυό παιδιά, πηδᾶ μέ τούς τελευταίους. ~~Τέ~~ ~~καράβι~~ ~~σφυ-~~
~~ρίζει~~ ~~πρὸς~~ ~~φορᾶς~~.

- Πᾶμε ν' ἀρμέξομε .. λέει ὁ Μανώλης αὐστηρά τῆς ἀδελφῆς
του Γιασεμῶς, ^{εἶπαι} ~~εἶπαι~~ ἀρχηγός οἰκογενείας τώρα ..

- 7 -

Ἐένο λιμάνι, ἕνα ἰστιοφόρο ξεφορτώνει φορτεῖο κρυφά,
τέσσερις ἔφεδροι φυγάδες ἀπ' τό μέτωπο, κουρελήδες βά-
λανε στή μέση τόν καπετάνιο.

- Ακόμα είναι πόλεμος ~~θέλω άδεια~~, για τήν ψυχή μου ταξιδεύω;
- ~~Πάνητζαίη~~ Μᾶς βλέπεις.. άπ'τό μέτωπο ήρθαμε ~~έπί τήν~~ 'Αλβανία περπατώντας.. άμα φτάσομε θά σοῦ δόσομε λάδι..
- Πόσους ντενεκέδες, ~~τί θέλεις~~ θέλω καί τά δυό τουῦτα ζευγάρια τ'άρβυλα.. καλά εἶναι.
- 'Ο ένας στρατιώτης ξετυλίγει ένα τσουβαλάκι πού βαστοῦσε παραμάσκειλα, βγάνει ένα πράμα δεμένο μέ σπάγγους, εἶναι αυτόματο, μέ μιᾶς τό στρέφει πρός τόν καπετάνιο, τόν πλησιάζει, φωνάζει στούς άλλους.
- Μπᾶτε μέσα, ὅλοι μπρός..
- 'Ο καπετάνιος μελάνιασε, ξεφωνίζει: "δέν ἔχω πετρέλαιο".
- Μέ τό πανί, ἴσα τό πανί, ~~λασπη~~.. Πηδοῦνε μέσα οἱ άλλοι, ὁ ένας κουτσός μέ δεκανίκι βιάζεται "μή μέ παρατῆστε". 'Ο στρατιώτης μέ τό ὄπλο περνᾶ τό σανίδι τελευταῖος ~~μέτά τόν καπετάνιο, μετά τό ναύτη.~~
- Κόψε τίς ρεμέτζες, νά μαχαῖρι, ~~βίρα εἶναι άγιουρα~~..βίρα, ἴσα φλόιο, κάτι ξέρομε, στό τιμόνι Παναγῆ, κάτι ξέρομε..

- 8 -

- Δρόμος πρός τό χωριό, γυρίζουνε οἱ τέσσερις ἔφεδροι, ἔχουν προσκολληθεῖ κι άλλοι κι ένας τυφλός.
- Θά μποῦμε στό χωριό ένας-ένας, άν πάρουνε οἱ γυναῖκες εἴδηση θά γυρεῦουνε ἡ καθεμιᾶ τό δικό της..
- Σέ μιά στροφή απόσπασμα ἰταλικό, ἔρχεται νά κάνει ἔλεγχο, ~~τοραχή, ἔργα~~
- Αὐτούς μωρέ δέν τούς νικήσαμε π'ανάθεμά τους, ανάθεμα ὅποιοι μᾶς προδόσανε..

Αὐτός μέ δεμένο κεφάλι "τί βλέπετε, τ'εἶναι;
 -Κάλλιο ἐσύ πού δέ βλέπεις ἀδερφέ, κρῖμα τά μάτια
 μας, κρῖμας τά πόδια μας λέει ὁ κουτσός, ἀκουμπᾶ
 σ' ἕνα τηλεγραφοῦλο κλαίει σά μωρό. Πάνω στήν ὥρα
 περνάει ἡ μάνα τοῦ Μανώλη κι ὁ Μανώλης μέ τσάπες
 στόν ὦμο σταματοῦνε, ἡ μάνα σέρνει φωνή "γυρίσατε;"
 τρέχει ἀγκαλιάζει τούς πρώτους "ποῦ, ναι οἱ ἄλλοι,
 ἔρχονται, Τόν Ξενοφῶν τόν εἶδατε;"
 Τό ἀπόσπασμα πλησιάζει, δίνει διαταγή ἕνας δεκανέ-
 ας νά σκορπίσουνε "βία, βία.." Ὁ Μανώλης κάνει πώς
 δέν ἀκούει, ὁ Ἴταλός πέφτει πάνω του τότε χαστου-
 κίζουνε, προχωροῦνε οἱ ἔφεδροι ἔτοιμοι ν' ἄρπαχτοῦ-
 νε, πετιέται στή μέση ἕνας Ἴταλός ἔξαλλος, μαλλώ-
 νει τούς ἄλλους δείχνει τούς τραυματίες, στέκει προ-
 σοχή τούς χαιρετᾶ στρατιωτικά "^{Τεῖ}αβᾶτε βία, βία.."

- 9 -

¶ Πειῖνες, δρόμοι τοῦ χωριοῦ, καφενεῖα ἔρημα, Τό σπι-
 τι τοῦ Μανώλη καί τῆς Γιασεμῶς συφοριασμένο, ἄδεια
 ράφια, κάθε λογῆς ἄδεια δοχεῖα. Ἡ Γιασεμῶ ἀδειά-
 ζει ἕνα καλαθάκι χόρτα:
 - "Ὅλο ραδίκια καί ζωχούς καί πολλά μυρώνια, πῆγα
 ὡς τή Σπηλιά.. ἔ καί νά βρίσκειται καμιά κουταλιά
 λάδι στό πυθάρι.." Πάει ταρακουνᾶ τό πυθάρι, γυρί-
 ζει ἀνάποδα τή ροή, ἄδικα.. Ὁ Μανώλης ἀνεβαίνει ἀπ'
 τό ντάμι "..ὁ Κοκκίνης πρίστηκε δέν εἶναι γιά ζωή."
 Ἡ Γιασεμῶ ἀναστενάζει "ἄχ μουλαράκι μας παντάξιο.."
 Ἡ μάνα βουβή ἀπελπισμένη πάει -έρχεται τώρα μέ ἄ-
 δεια χέρια ~~πᾶν ταρακουνᾶ~~ φέρνει δύο πιατάκια,
 στρώνει μιά πετσέτα "φέρε καί τό δικό σου καλέ.."
 "δέν πεινῶ.." Τά παιδιά πηρουνιάζουνε χορταράκια νε-

ρόβραστα "έ μωρέ λαδάκι εύλοημένο.." άναστενάζει σά μεγάλη γυναίκα ή Γιασεμώ, "σέ βλέπομε όνειρο.." ~~Μανώλης~~
~~Μανώλης.~~

"Ονειρό: Πυθάρι γεμᾶτο, άντλοῦνε μέ τό μαστραπᾶ, τρέχει τό λάδι σέ τσουκάλι, σέ τηγάνι, σέ πιᾶτο μέ φασόλια, σέ ντοματοσαλάτα, λιομάζεμα κλώνοι φορτωμένοι, ~~χέρια κερ-
ποῦ,~~ χέρια πού μαζεῦουνε, πανέρια, κοφήνια γεμᾶτα, σέ λιοτρίβι οί πέτρες τοῦ μύλου, τσόλια, πυρῆνας, στή φω-
τιά φήνουνε φρυγανιές καί τίς βουτοῦνε στό λάδι. 'Ο Μα-
νώλης καταπίνει τό σάλιο του, ή Γιασεμώ: "τρῶε βρέ, ᾗμα
κρυώσουνε δέν τρώγονται.." ό Μανώλης σηκώνεται "χόρτασα..

- IO -

Λιοτρίβι, άπ'έξω σιοπός 'Ιταλός έφ'όπλου λόγχη, μερικοί
χωρικοί μπαίνουνε - βγαίνουνε σιουντούφληδες περνᾶ κι
ό Μανώλης από μακριά σά λαγός, τραβᾶ στούς έλαιῶνες,
σέ σιοῖνα μέσα εἶναι κρυμμένα δυό καλαθάκια έλιές,
τίς κοπανίζει ανάμεσα σέ δυό πέτρες πλατιές, τίς χώνει
μέσα σέ 2-3 κάλτσες παλιές, τίς στίβει σ'ένα μπουκάλι
πού τόχει στό μανίκι του, γυρίζει στό χωριό, κυττάζει
πίσω του.

- II -

Παλιός μῦλος, μισογκρεμισμένος, νύχτα, τέσσερις νέοι συν-
εδριάζουνε:

" Λοιπόν αποφασίσαμε, τά έξη όρεινά χωριά, πρώτη έκδή-
λωση στό Πανηγύρι τοῦ 'Αρχαγγέλου τοῦ Βροντᾶ καί πρῶ-
το μήνυμα στό λαό ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ, ~~σά τῶς πολυγραφημένα κί-
ή προκήρυξη, στήν 'Αθήνα κυκλοφόρησε υπόδειγμα, συνθή-
ματα: οὔτε μπουκάλι οὔτε σακί άπ'τή σοδειά στόν κα-
τακτητή, συνεργάτες καί καταδότες θά τιμωρηθοῦνε- . ᾗς
τό ξέρουνε, κάθε πατριώτης νά όπλιστεῖ, ὄπλα θά κλέ -~~

φομε, θά τά κρύψομε ὅσα βρίσκονται, ~~σαντοῖ~~, κι ἕνας παλιογκράς χρειάζεται. Τ'ἄλλο ~~πρόβλημα~~ ^{ἔμα}: ἡ πεῖνα, ~~αὐτοῦ~~ τί προτείνετε;

- 12 -

Τό πανηγύρι σέ ὄρεινό χωριό, φτώχεια, ~~βαριά καρδιά,~~ γυναῖκες, ἄντρες ἀραιοί πᾶνε στήν ἐκκλησιά, μαδημένες μερσινιές χάμω στόν αὐλόγυρο, δυό σημαϊῖτσες χαρτένιες καρφομένες στό κάγγελο, ἀκούγονται οἱ φάλμωδιές. Ἀπό δυό σοκάκια στ'ἀκρινά σιαλιά τῆς πλατείας παρουσιάζονται ἀντάρτες, σοβαροί ~~μέ καί περιχαρῶν,~~ ἄλλοι φοροῦνε παλιές στολές, ἀρβύλες, ἄλλοι ὅπως-ὅπως ντυμένοι καί ζωσμένοι φυσίγγια σταυρωτά, μέ κανένα δίκωχο ἢ μαντήλι στό κεφάλι, διάφορα ὅπλα καί χωρίς ὅπλα. "Εκπληξη, μούδιασμα, μιά φωνή σά στριγγλιά "ζήτω", ἄξαφνος ἐνθουσιασμός, γιά πότε μαζεύεται ὅλο τό χωριό, ἄδειασε ἡ ἐκκλησία βγαίνει στήν πόρτα ὁ παπᾶς μέ τ'ἄμφια καί τά ξαφτέρυγα, εὐλογᾷ "πιάστε ἄλλον ἦχο" λέει στούς φάλτες, φέλνουνε "τό ὑπερμάχω". Ἐρχεται ὁ καπετάνιος: "Μέ τήν εὐχή σου δέσποτα, ὅτι ἔχεις νά πῆς λέγε νά ποῦμε καί μεῖς τά δικά μας.. Πατριῶτες, συγχωριανοί, φέρνομε μήνυμα γιά λεφτεριά, ὁ ἀγῶνας ἀνοίγει, πολεμοῦμε τό ~~δουλωτή,~~ φασίστα κατακτητή, ὅπου βρεθοῦμε, ὅπως μπορούμε, δέ χωρᾷ ὑπάταγή μή γελαστήτε, θά νικήσωμε εἶναι ἀγῶνας δίκαιος. ~~ἀγῶνας τοῦ λαοῦ.~~" Κάποιος ἔτρεξε κι ἔφερε ὄργανα σαντούρι καί κλαρίνο, καθίζουνε στό πεζούλι "μπρός πιαστήτε, ~~μπρός ὄργα,~~ ~~τό παιχνίδι παίζετε~~ ~~ἡ καμαρώτα..~~" Ἐνας καλός χορευτής ἀντάρτης μπαίνει μπροστά, χορεύει ~~τάματα~~ μέ σοβαρό καί πάθος συγκρατημένο, ἐπιφωνήματα "γειά σου ἀετέ" " πρῶτος

ἐσὺ κίῳ

καί ~~σά~~ λεφτερωθοῦμε.." γέλια, δάκρυα, μερικοί φοβι-
σμένοι τό στρίβουνε, φτάνει ἄξαφνα ὁ Μανώλης σκασμέ-
νος ἀπ' τήν τρεχάλα: "Οἱ Δαφνιῶτες μέ στείλανε ~~ἀπόρ-~~
~~γῶση~~ ~~π~~ πλακῶσαν ἀποσπάσματα δυό λόχοι καί ἄνω, ἀπ'
τόν ἀμαξητό, στρατός καί μαυροτέτοιοι.."

Κόβεται ὁ χορός, ἕνας ~~μανώλης~~ συνεχίζει σά μεθυσμέ-
νος ~~"Ἕνας ἀπόμα δυό γῦρες.."~~ ὁ καπετάνιος διατά-
ζει αὐστηρά "συνταχθῆτε", ^{Πήλας} ~~Πήλας~~ ὁ Μανώλης τόν Καπε-
τάνιο ~~ἀπ' τό λουρὶ τοῦ ξωστῆρα~~, τόν παρακαλᾷ "πάρτε
με καί μένα.. ἔχω καί τό δίκαιο τοῦ πατέρα μου.."

- Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας σου;

"Ἕνας ἀντάρτης, ^{ὁ Φώτης} ~~ὁ Φώτης~~, ~~ἀπ' τό ἴδιο χωριό μέ τό Μα-~~
~~νῶλη~~ ἀπαντᾷ:

"Ὁ πατέρας του θῦμα πολέμου, καλός ἄντρας, ~~καλός~~
~~καλός~~ ~~καλός~~, ἄς τοῦ δώσομε κείνη τήν ἀραβιδίτσα λέω
καπετάνιο, κάτι θά κάνει θά μᾶς χρειαστεῖ.."

Φεύγουνε βιαστικά ὅλοι, ὁ Μανώλης πίσω ἀπ' τό ~~Μ~~ Φώτη,
σκόρπισε ὁ κόσμος, ἡ πλατεία ἔρημη.

- 13 -

Δρόμος ἀμαξητός, στροφή ἀνάμεσα στή θάλασσα καί τά
βράχια, ὁ Φώτης κι ὁ Μανώλης μέ τά ὅπλα σιοποί.

- Στό δαίμονα κι ἡ θάλασσα, ἀπόφε διάλεξε καί τοῦτος
ὁ γραῖος νά φυσήξει.. λέει ὁ Μανώλης.

- Ξαναπέ τά σήματα, ὕστερα τά παράπονά σου στό θεό.

- Τρεῖς περιστροφιές: φανήκανε, δυό: πήρανε τή στροφή,
μιᾶ καί μόνη δόστε φωτιά, στόχος: τά θωρακησμένα στήν
ἀρχή τῆς πομπῆς, στά ντεπόζιτά τους ἀνάμεσα στίς δυό
μπροστινές ρόδες, οἰκονομία στά πυρομαχικά.

- Κάνομε κι ἄλλο τίποτα..

Μηχανές ^{τώρα} φουλάρουνε στόν ανήφορο, φάροι σιεπασμένοι
 ανάβουνε σβήνουνε ακούγονται τά σήματα σέ τρεῖς χρό-
 νους, ὁ Φώτης κι ὁ Μανώλης ξεπετιοῦνται πρὸς τό δρό-
 μο, ~~ὁλόκληρη~~ ^ἡ διμοιρία ξεπήδησε ἀπ'τό ρουμάνι, ~~πυροβο-~~
~~λαροῦνται πυκνοῦν~~ ὁ Φώτης σαλτάρει καί στέκεται ~~καί στα-~~
~~κεται~~ καί πάλι τρέχει ~~πρὸς πῆδους~~, ὁ Μανώλης βαστᾶ τ'ὄ-
 πλο του στό ἓνα χέρι ~~καί στριφοκυρῖζει~~, μέ τ'ἄλλο βα-
 στᾶ μιά χειροβομβίδα ~~καί πρὸς πῆδους θά κοιτασταῖ~~ Πο-
 λυβόλα ἰταλικά ρίχνουνε ^{πυρ} περιστροφικά ἓνα θωρακισμέ-
 νο πίσω πίσω πῆρε φωτιά, οἱ ἀντάρτες ^{ξίπτεται} τό τουμπάρουνε
 στή θάλασσα σηκώνουν πάνω τά χέρια πολλοὶ συνοδοί.
 - Σέ ποιό φορτηγὸ βρέ εἶναι τά ὄπλα; ὁ Φώτης στριγ-
 γλίζει, φοβερίζει ἓναν δεκανέα μέ μαῦρο σκουφί, "μί-
 λα", ~~σέρνεται χάμω~~ αὐτός κρύβει κατάστηθα ἓνα ὄπλο -
 πολυβόλο, ρίχνει τοῦ Φώτη μιά ριπή, αὐτός διπλώνει
 καί ξεδιπλώνεται σά λαβωμένο φεῖδι "πάρτε μου το ~~δι-~~
~~κό μου τ'ὄπλο πολυβόλο~~". Πιάνουνε ^{τώρα} τὰρά οἱ ἀντάρτες
 τό φαράγγι, ἀρπάχνουνε στά χέρια κασσόνια, κάσσεσ, ὄ-
 πλα πεταμένα καί 5-6 πληγωμένους. Ἰταλοὶ πληγωμένοι
 βογγοῦνε, "ἀφῆστε τους ~~κάνα~~ - δυὸ παγούρια νερό." δί-
 νει διαταγὴ ἓνας ~~ἀντάρτης~~ ^{ἀντάρτης} ~~βοήθησε~~ ^{ἐμφακί γγται}, αὐτοκίνητα ἐδῶ
 ἐκεῖ σιγιοκαῖνε, ἡ ἐπιχείρηση βάσταξε λιγότερο ἀπὸ μι-
 σὴ ὥρα.

- 14 -

Στάση στό δάσος, οἱ ἀντάρτες ξαπλωμένοι ἀνάσκελα,
 μπρούμιτα, ~~καθιστοῦν~~ ~~ἀνομιπιστοῦν~~

- Τώρα ὀπλίζωμε δυὸ διμοιρίες ἀκόμη.

- Ναί οἱ μισοὶ θά βαστοῦνε ὄπλα, οἱ ἄλλοι μισοὶ μακα-
 ρόνια.

- Τί λές μωρέ, μακαρόνια ἔχουνε οἱ κάσσεσ ;
Μελιέρης ὁ Μανώλης: "Τούς πήραμε ^{μα} ὄπλοπολυβόλο, ~~ὄπλοπολυβόλο~~
~~Φώτης, πλητὸ Φώτης, τὸ βαστᾶ ὁ ἀρχηγός.~~

"Ἐνας ἀρχηγός περνᾶ περιπολία.

- Τά τσιγάρα σας στίς χουφτες προσοχή, κερνᾶ ὁ Μουσολίνι καθένας ἀπὸ τεσσερα..σβύνετα τ'ἀποτσι-
γαρα καλά.

- Πού ἀποτσιγάρο, τίποτα δέν ἀπομένει..

- ~~Τὸ βῶδι τοῦτο τὰ πετᾶ μισά, δέν ξέρει.~~

- Αἴντε σηκωθῆτε ~~τραβοῦμε~~ ..τά μουλάρια θά κάνουνε
δυὸ δρόμους ὡς τὸ λιμέρι πρίν φέξει, κουράγιο ἔ-
σεῖς καί τὰ ζά, τὰ τρία ὄρεινά χωριά εἶναι ὑπεύθυ-
να γιὰ τούς τραυματίες, ξέρετε τίς σπηλιές, τίς
κρύφτες.

- 15 -

Πολύ ἀπότομο στενό μονοπάτι, ὁ Μανώλης κι ἄλλος ἔ-
νας ἀντάρτης σηκώνουνε τὸ Φώτη πάνω σέ κλαριά ^λ σταυ-
ρωτά, σταματοῦνε κάθε τόσο καί συνεχίζουνε ^{βαστικὸ} τρέχονα,
~~γλιστροῦνε στὸν κατήφορο,~~ περνοῦνε ξυστά γκρεμνά,
φτάνουνε σέ μιά τρύπα ὅσο ἔνοῦς φούρνου τὸ ἀνοιγμα,
μπαίνει πρῶτος ὁ Μανώλης, σέρνοντας τραβοῦνε μέσα
τόν τραυματία. Τὸ ἐσωτερικό μεγάλο, θεοσκοτεινό, τόν
ἀποθέτουνε, πέφτουνε χάμω ξεθεωμένοι, ~~μέσα~~ μέσα τρέ-
^{καθίζει} χει νερό.. - ~~κατρακυλῆτε πεφτογε~~
Κατεβαίνουνε ~~τρέχουνε~~ μπρούμιτα πίνουνε, ραντίζουνε
τὸ κεφάλι τους, ἔρχονται στὸ ἰσωματάκι ὅπου ὁ Φώ-
της κείτεται ἀναίσθητος. Βγαίνουνε καί τοῦ κουβαλοῦ-
νε ἀγκαλιές φτέρες, τόν βολεύουνε. "Εὔπνα μωρέ Φώ-
τη ἐδῶ εἶναι σιγουριά..", τοῦ βάζουνε μιά πέτρα κά-
τω ἀπ' τὸ κεφάλι, σκίζουνε ἀπ' τὸ πουκάμισό του ἕνα

κομάτι, τυλίγουνε σπίρτα ένα κουτί, χώνουνε ανάμεσα
σέ δυό πέτρες ένα κλωνί κρεμοῦνε πάνω ~~το~~ περιστρο-
φό ~~του~~, πολεμοῦνε νά τοῦ βγάλουνε τά ποδήματά του,
ἐκεῖνος βογγᾶ καί παραληρᾶ.

- Μή βρέ, μή ποδήματα, ὀλοκαίνουργια ποδήματα... βρέ
σεῖς ποῦ εἶναι τ' ὄπλο πολυβόλο...

- Θά ξανάρθομε σέ δυό μέρες, ἀκοῦς; Κάτω- κάτω τρέ-
χει νερό, ἀκοῦς, νερό..

Τοῦ δίνουνε νά πιπιλίσει ένα κουρέλι ἀπ' τό ἴδιο που-
κάμισο καλά μουσκεμένο, ἀναστενάζει.

Αὐτοί μέ μιά πέτρα βαριά φράζουνε ἀπ' ὄξω τήν τρύπα
καί φεύγουνε.

~~Τέλετα ἡσυχία, κάθε τόσο σταλαματιές πέφτουνε,~~

- 16 -

"Ένα διάσελο τοῦ βουνοῦ παρατηρητήριο. Ἄντάρτες σιά-
βουνε χαρακώματα, σωριάζουνε πέτρες, χῶμα νά ταμπου-
ρωθοῦνε. Παρακεῖ ἕνας βαθμοφόρος παρατηρεῖ μέ κιάλια,
μεταδίδει ὅ,τι βλέπει κι' ἕνας τηλεφωνητής ἐπαναλαμ-
βάνει σέ συσκευή τηλεφωνική φορητή.

... Φορτώνουνε τά φορτηγά.

Ἐπανάληψη.

... Τραβοῦνε πρὸς τούς ἐλαιῶνες, εἶναι κι' ἄλλα ἐκεῖ,
καμουφλαρισμένα.

Ἐπανάληψη.

- "Ἄς ἦτανε... ἄχ δέν ἦτανε νά προβάλει κάνε ἀεροπλά-
νο... ἀναστενάζει ἕνας σιοπός, " ένα καί μόνον στήν ὄ-
ρα πάνω .."

"Ἄλλος ρωτᾶ : "Ἐφορτώσανε πυροβολικό;"

- Κάτι μουσαμάδες. Κάτι σιεπάζουνε μπορεῖ ὄλμους, μπο-
ρεῖ πολυβόλα, ~~ἔτσι δὲν κινεῖται~~